

Sýnýr Meselesi

Türkiye'nin yazgysý söz konusu olmaya başladýđy bu önemli günlerde Ýstanbul ve Bođazlar meselelerinden sonra tespit edilmesi gereken meselelerden biri de, Osmanly memleketinin sýnýrydyr.

Savaþtan

önceki sýnýrymýzyñ kabulüne ve onayýna imkân yoktur. Bu imkânsýzlyk, yenilgimizin verdiđi bir sonuç olmaktan çok, atepkes ve barýp için etken olan temel öðelerin dođal ve zorunlu bir sonucudur.. Böyle olduđu halde bazı yüksek makamlardaki devlet adamlary, eski imparatorluk sýnýrlary üzerinde görüpmelere zemin bulmak ve bundan kazanýlacak bapary karþýlyđynda; örneđin, genel bir himaye veya vekalet kabul etmek, yahut hiç olmazsa terk edilen topraklar üzerinde bir nevi manevi egemenliđi onaylatmak taraftarýdyrlar.

Bir devletin genel gözetim veya vekâletini kabul ederek eski imparatorluk sýnýrlarymýzy bu gözetim altýnda tutmak, özgürlük ve bađýmsýzlyđy, buna bađly olan yapama hakkýny tehlikeye koymak demektir. Bunun karþýlyđynda kazanýlacak menfaat ne olabilir? Arabistan'la beraber Türkiye'ye konulan gözetim, koruma veya vekâlet, her iki milleti birden bir yabancy devletin özel menfaatlerine esir etmek olur. Ve o yabancy devlet, her iki memleketi dahi siyaseten ve iktisaden yutmakta ve sömürmekte duraksama göstermez. Devletlerin tarihlerinde ve birbirleriyle olan ilipkilerinde, hiçbir karþýlyk beklemeden, "millet yetiptirmek" geleneđi ve adeti yoktur... Dolayýsýyla üstleneceđi gözetim veya vekâletin hatýry için imparatorluk sýnýrymýzy kabule eđilim gösterecek bir devlet, bunu bizim için deđil, kendi çýkarlary için yapacaktır. Bu halde geniþ bir sýnýry kurtarmýp olmakla ne kazanacađyz? Bu sýnýr dahilindeki yörelerden yabancy bir devlet yararlandýktan sonra, bađýmsýzlyđymýzyñ bu uđurda verilmesi karþýlyđynda, hangi maddi çýkary edinmiþ olacađyz? Ve koruyucu sýfatýyla iktisadi kaynaklarymýza el koyacak olan devletin memleketimize ilerilik getirmek için dökeceđi sermayeye teminat olarak bütün bađýmsýzlyđymýzy verdikten sonra, bir gün, o büyük sermayelerin oluþturduđu kurumlar ile milletimizin yapamsal ilipkileri devam ederken; artýk gözetim veya vekâlete ihtiyaç duymadýđymýzy nasýl iddia edebileceđiz? Ve bu koruma veya vekâletin son bulduđu varsayýlsa bile, iktisadi ilipkilerimizde açacađy çatlaklary neyle dolduracađyz?

Koruyucu ve vekil olacak

devlet kendi menfaatlerinin gerektirdiđi, ihtiyaçlara göre hareket edecektir. Dolayýsýyla, Arabistan'ý, Irak'ý ve Anadolu'yu ayrý ayrý düþünmeyi zorunlu görmeyerek; limanlaryny, iktisadi merkezlerini, demiryollarýny kendi memleketiyle olan ticari münasebetlere göre ve en fazla kolaylyk, menfaat ve ucuzluk temin edecek kopullar içinde ortaya çýkarmaya çalyþacaktır. Ve özellikle, tarýmýn geliptirilmesi yerine, (kendi çýkarlary yönünde) kendi sanayisi için önemli kaynaklar arayarak, bunlary bir an evvel onlary bopaltmaya yahut ölkemizdeki bađlaryny o noktalara dayandýrmaya, korumacylyđyñn ađyrlýk merkezini bu alanlar üzerinde kurmayla çalyþacaktır. Bu kopullar içinde ise, Anadolu'dan bapka her yer üstünlüde ulaþmýp olacak; sevgili Anadolu'nun iþlenmemiþ ovalary ile tozlu çöllerini ayný yokluđu ve verimsizliđi koruyacaklardýr. Ve bir gün, artýk gözetim veya vekâlet, herhangi bir sebeple ortadan

kalkıtığıy takdirde, Anadolu'ya oranla daha fazla bir gelişme ve ilerleme sağlamış bulunan diğer kıytalar derhal bağımsız bir varlık iddia ederek, ayrılacaklar ve Anadolu, aynı yoksulluk ve verimsizlik içinde terk edilmiş hayatına dönecektir. Daha fenası, Anadolu'ya oranla daha önce ilerleyecek ve gelişecek olan bu kıytalarda belirecek iktisadi cazibe, Anadolu'nun nüfusunu oralara çekerek ve toplayarak, kolayca özümlemeyi başaracak ve Anadolu hakikatte, bu kıytaların sömürgesi haline gelecektir.

Bu ihtimallere karşıy tedbir alınmasına da imkân yoktur. Çünkü ülke, geniş bir sınıır dâhilinde ve bir imparatorluk beklinde, gözetime bağlı olarak idare edildiği için, memleketin bir bölümündeki ilerlemeyi bir diğerinin zararına görmek mümkün olmayacaktır. Bu bölümlerin hepsi aynı vatanın parçalarından sayılacağıy için, hangi kısım üzerinde olursa olsun ortaya çıkacak ilerleme ve ilerlemenin ortaya çıkıracakđıy eserleri mutlulukla kabul etmek lazım gelecektir. Halbuki, bu ortak vatanın ayrılabilir olmamasıy gereklidir. Gözetim kalkar kalkmaz, Arabistan'ın bağımsız bir varlık iddia etmeyeceğini ve bu sonuca ulaşmayacağını kim garanti edecektir? Ve buna engel olmak için yapılmasıy gerekenler, bu yüzyılın kurallarıyla nasıl uzlaştırılabilecektir?

Pek temel bazı hatlarına değinerek, ağıklamaya dayandığımız bu sakıncalar göstermektedir ki, ađ gözlü davranarak Arabistan ve Irak'ı içeren bir sınıır elde etmek uğruna, gözetim veya vekâlet sistemine boyun eğmek, bilhassa Anadolu'nun bütün geleceğini bir hamlede zıyan etmek demektir.

Bizim barış ile elde etmek istediğimiz sonuç ise, bunun büsbütün tersidir. Biz Anadolu'nun geleceğini, gelecekteki ilerleme ve gelişmesini kurtarmak, yani ona güvenli bir hayat hakkıy bırakmak ve bu hususta hiçbir fedakârlığa ve hiçbir feragat duygusuna imkân vermemek düşüncesindeyiz. Ÿpte bunun içindir ki, özgürlük ve bağımsızlığımız, yapamsal kaynaklarımızın, müdahalesiz olarak bizzat düzenlenmesini savunuyoruz..

Müdafa

ettiğimiz bu esas, aynı zamanda bütün Avrupa'nın uluslar için kabul ettiği ve Amerika'nın barış için, hatta sonsuz bir barış için koyduğu prensiplere dayanmaktadır. Her harp eden devlet gibi, Osmanlı Devleti de bu prensiplerin bütünüyle onaylanması üzerine silah bırakmış, atepkes yapmıştır. Dolayısıyla davamız, bu ilkelerin korumasıy altındadır. Her ulusun kendi kaderi hakkında bizzat karar verebilmeye yetkili olduğunu kabul eden bu ilkelere göre, Araplar da kendi varlık ve kaderlerini tayin meselelerinde bizzat oy sahibidirler. Çünkü, bir millet halinde belirnipler ve kendilerini yönetme yetenekleri Avrupa devletleri tarafından onaylanmış bulunmaktadır. Bizim bu gerçeği onaylamadığımız ima edecek bir tezi savunmaya kalkışmamız, aleyhimizde tepki doğurur. Wilson prensiplerinin, artık Avrupa siyasetine egemen olan emperyalizme karşıy yapamışını sürdürmeyeceğini de ileri süremeyiz. Çünkü, kendi dayanağımız (böylece) yıkılmış oluruz. Araplar bir millet oluşturmak için gerekli olan kopullara sahip değildirler, de diyemeyiz. Çünkü, bağımsızlıklar uğrunda mücadele eden ve eski bir uygarlığa, olgun ulusal nitelikteki unsurlara sahip bulunan bir ulus için böyle bir isnat da gülünç olur.

Bu halde, büyük bir imparatorluk sýnýrýnýn, ilk bakýpta göz kamaþtıracak çekiciliði karþýlýğýnda, bađýmsýzlyğýmýzdan fedakarlıkta bulunarak gözetim rejimini kabul etmek ve Arabistan'ý da bu suretle ayný çembere dahil eylemek, kendi hesabýmýza olduđu kadar, onlarýn hesabýna da, kabul ettiđimiz ve ateþkesin temelinde yer alan barýp durumunda dahi dayandığýmýz ilkelere aykýrydyr.

Yalnýz

Türkiye için gözetim veya vekalet sisteminin kabulüne gelince, bunu hayal etmeyi ve tartýpmayı bile olanaklý görmüyoruz. Altý yüz yýllýk büyük bir geçmiþin mirasçýsý olan ve yönetim kabiliyetini, bu kadar yüzyýldan beri uđradýđý Haçlý saldýrýlarına rađmen ayakta kalmasıyla ispat eden bir millet için, bir yenilgi bahane edilerek, kendi kendisini yönetme konusunda yeteksiz olunduđunu kabul etmek, hata, ihanet ve kindarlıđın en vahşisidir. Wilson'un ulus kurallaryný, kendi ulusumuzun yeteneklerini inkar ve yok etmek için mi kabul ettik?.. Düne kadar bizim birer ilimizken, bugün baþlý baþýna birer ulus oluþturan topluluklarýn bu ilkelerden yararlanma haklarý var da, biz mi bu ilkelerin mahkumu olacađız?

Wilson, ulusumuzun hukukunu ayrý bir madde ve ayrý bir prensip olarak koymak gereksinimini duyduđu halde, biz kendimiz mi buna layık olmadýğýmýzý ve himaye rejimine gereksinim duyduğumuzu ileri süreceđiz?

Önlerine konan her zehri afiyetle yutan iđrenç nitelikli kþiler, her ulusta olduđu gibi bizde de bulunabilir. Ve bunlar ulusumuza her iftirayý atabilirler. Fakat onlarýn ulusumuzla iliþkileri son tahlilde kendi vicdanlarý nispetindedir!

Bu

fikirlere göre, sýnýr meselesindeki görüþümüz tamamen bađýmsýzlyğýmýza ve tek dayanađýmýz olan Wilson Ýlkelerine prensiplerine bađlýdyr. Ve bu görüþ, ateþkes metinlerindeki sýnýr belirlemeleri ile de tamamen uyupmaktadır. Yani, en son savaþ sürecinde silahýmýzla savunduđumuz sýnýrdır. Yenilgiyi izleyen Osmanlý Devleti, ülkesinin her tarafýnda silah teslim edilmiþ deđildi. Mütareke yapıldýđý gün, Osmanlý ordusu hala savunma ve direnmeye yetenekli bir durumdaydı. Ve bu sayede de, az çok þerefli bir ateþkesi elde etti. Ýstanbul'da, acemi ve ulus ve vatanýný koruma çabasýnda olmayan birkaç kþinin yaygarasýný, hor görölme ve köleliði tercih eden siyasetini, bütün bir milletin ruh ve vicdanýnýn ifadesi olarak kabul etmek mümkün olmaz.

Nitekim

Osmanlý milleti de gerçek ve samimi ruh ve vicdaný ortaya koyma zorunluluđunu duyar duymaz, bu uđursuz sesler de yetkili mercilerdeki yerlerinden çekilmiþlerdir.

Ateþkes kopullarý dýbýnda yapılan iþgalleri millet tanýmamýþtır ve tanıyamaz.

Bunun

sorumluluğu, Türkiye'nin çökmüp enkazı üzerinde kendilerine ve kin ve intikamlarına birer tahmin kürsüsü kurmak isteyen birkaç kozmopolite aittir. Ve bu mesuliyet aranacaktır. Dolayısıyla sınırlarımız, bir taraftan ateşkes ve barışa esas olan ilkelere ve diğer taraftan da, ateşkes sırasında elimizde bulunan silaha ve savunma kabiliyetine dayanmak suretiyle çok kuvvetli ve hiçbir fedakarlıkta dayanamayacak kadar kesindir. Bu sınırları, Sivas Kongresi kararları, birinci maddesiyle böyle tayin ediyor:

" Osmanlı Devleti ile Yıllaf devletleri

arasında yapılan ateşkes anlaşmasının imza olunduğu 30 Ekim 1918 tarihindeki sınırlar dahilinde kalan ve her noktasında çözümlü İslam tepkil eden Osmanlı memleketi kısımları birbirinden ve Osmanlı camiasından ayrılamaz ve bölünemez bir bütündür. Bütün İslam unsurları, birbirine karşılıklı saygı ve fedakarlık hissiyle dolu ve ırkı ve toplumsal vaziyetine ve çevre şartlarına uyan öz kardeşlerdir."

Bu

sınırlar, harita üzerinde, İskenderun'un güneyinde, Halep'in kuzeyinden ve Halep Katma arasından geçerek Cerablus Köprüsünü, Deyrizer ve Süleymaniye sancağını bizde bırakan bir hattır ki; bu hattın güneyinde dil, uygarlık ve yaşam biçimi, Ayrıdır.

Terk edilen arazi

üzerinde, bir nevi manevi egemenliği tasdik ettirerek, buna karşılık fedakarlıklar yapmak ise, büsbütün sakat tedbirlerdir. Bunda etken olan başlıca iki düşünce olabilir; Bu memleketlerin herhangi bir fırsattan istifade ederek gelecekte geri alınmasını mümkün kılacak açık bir kapı bırakmak; yahut kamuoyunu ve ulusu mümkün olduğu kadar az fedakarlık yapıldığına ikna ederek aldatmak...

Bu düşüncelerin her ikisi de

çürüktür ve bu yüzyılın düşüncesi değildir. Devletleri ve milletleri gelecekte kendisine en yakın olanlarla birleştirecek olan şey, uygarlıktır... Bu hususta başka etken tanımak bu yüzyılın düşünce biçimine yakışmaz.

Özellikle başka bir devletin eline terk edilen

arazide, o devletle yapılacak sözleşmenin bir gereği olarak manevi egemenlikten vazgeçmek, gerektiğinde o yabancı devlete karşılıklı terk edilen memleketlerde meydana gelen hoşnutsuzluk ve isyanları gidermek için bir nevi yardım da üstlenmek anlamına gelir.

Bizim manevi

egemenliğimiz, mesela vaktiyle Kudüste Avusturya'nın hakimiyetine benzer bir egemenlik değildir. Hilafet makamının manevi egemenliği, esasen bütün İslam milletleri ve memleketleri üzerinde, vicdan ve imana dayanan bir egemenliktir ki, siyasi düzlemde oluşturulan sözleşmeler yolu ile teyit edilme ihtiyacının çok üzerinde bir anlam taşımaktadır. Ve bu egemenliği ortadan kaldıracak hiçbir kuvvet yoktur. Yalnız hilafet köpüllerine sirayet edebilecek noksanlar onu zaafa uğratabilir. Bu noksanlıkların bağında ise, himaye sistemi gibi, bağımsızlığı

sýnýrlayacak nitelikteki uđursuz müdahaleler vardýr.

Hint

Müslümanlarýnýn tepebbüsleri, Emir Faysal'ýn beyanatý, Mýsýr ve bütün Afrika Müslümanlarýnýn en yakýn ve dolayýsýyla en samimi ve en fedakar hizmetkarlarý olmasý gereken kípiler, bu gerçeđe göz yumarak ona ihanette duraksamamýplardýr. Ve ne kadar övgüye deđerdir ki, Anadolu bu gerçek etrafýnda oluđturduđu birliđiyle topyekûn savunma halindedir.

Biz

kaderine gerçekten sahip bir millet sýfatýyla ve açýk bir kalp ve açýk bir alýnla yapadýđýmýzý ispat etmek, ileride yapamak için kesin olarak neye muhtaç olduđumuzu ve nihayet, ne dereceye kadar fedakârlýk edebileceđimizi açýk olarak tespit eylemek ve sonra da artýk bu kararýđýmýzdan asla dönmek taraftarýyýz.

Biz; karþýmýzda ölüm,
elimiz vicdanýmýzda, torunlarýmýzýn yarýn inceleyeceđi tarihe ait sorumluluklar gözlerimizin önünde, sýnýrlarýmýzý muđlak ve çapraþýk kombinezonlara müsait olmayacak bir kesinlikle çiziyoruz.

GAZÝ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK (24 OCAK 1920)

Hakimeyet i Milliye